

Концепція організації готівкового обігу в Україні

Коротке резюме

Поточний стан

- Діє Стратегічна програма з удосконалення організації готівкового обігу в Україні на 2013–2018 роки, затверджена ПП НБУ від 28.09.2012 № 399, яка потребує коригування.
- Протокольним рішенням Комітету управління змінами затверджено статут проекту Спорудження касового центру у Західному регіоні та прийнято рішення про розроблення проекту землеустрою під будівництво у м. Львів (постанова Правління НБУ від 13.08.2015 №528).
- Правлінням затверджено Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації (ПП НБУ від 24.12.2015 № 926)

Ціль

- Потребує перегляду **Політика готівкового обігу, для забезпечення ефективного, безперебійного та безпечного проведення операцій з готівкою, а також на поступового зниження долі готівкового обігу на користь безготівкового** (Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року (захід А9) з урахуванням трансформаційних процесів та світового досвіду)
- Необхідне затвердження підходів до розвитку інфраструктури
- Розгляд та затвердження плану впровадження переходу до цільової моделі організації готівкового обігу

Подальші кроки

1. Затвердження концепції організації готівкового обігу
2. Впровадження пілотного проекту у Тернопільській та Житомирській областях
3. Розробка плану подальших дій за результатами пілотного проекту
4. Детальний аналіз необхідних інвестицій

Базові елементи формування політики готівкового обігу Національного банку України

Візія НБУ

Політика готівкового обігу

Забезпечення потреб економіки

Оброблення та утилізація зношеної готівки

Структура готівки в обігу

Контроль за якістю готівки

Національний банк України

Схоронність цінностей

Облік (резервні фонди, запаси тощо)

Матеріально-технічна база

Кращі світові практики

Законодавство

Учасники ринку

Візія Національного банку України

Національний банк України – це сучасний, відкритий і незалежний центральний банк, який має довіру суспільства і інтегрований до європейської спільноти центробанків

Основні завдання НБУ в організації готівкового обігу

- забезпечення потреб економіки регіонів банкнотами й монетами усіх номіналів і побудова ефективної структури готівки в обігу;
- забезпечення надійної схоронності цінностей та дотримання належних умов їх зберігання у грошових сховищах, оборотних касах та банкоматах;
- здійснення обліку банкнот і монет у резервних фондах, запасах готівки та їх руху за операціями;
- оброблення банкнот на автоматизованих системах та здійснення утилізації зношених банкнот у відділах (управлінні) грошового обігу в регіонах;
- контроль за якістю готівки

Законодавство відповідає світовій практиці

Національний банк монополює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг (стаття 7 Закону України «Про НБУ»). Виключне право введення в обіг (емісія) гривні і розмінної монети, організація їх обігу та вилучення з обігу належить Національному банку (стаття 34).

! Політика готівкового обігу має визначатись з урахуванням загальноєвропейських тенденцій

Зважаючи на міжнародний досвід та трансформацію НБУ, делегована модель є доцільною в Україні

Така модель дозволить побудувати більш ефективну в частині витрат Національного банку систему готівкового обігу в середньо та довгостроковій перспективі

У власності Національного банку залишаться лише два Касові центри, що забезпечуватимуть зберігання резервів та підкріплення агентів та третіх учасників

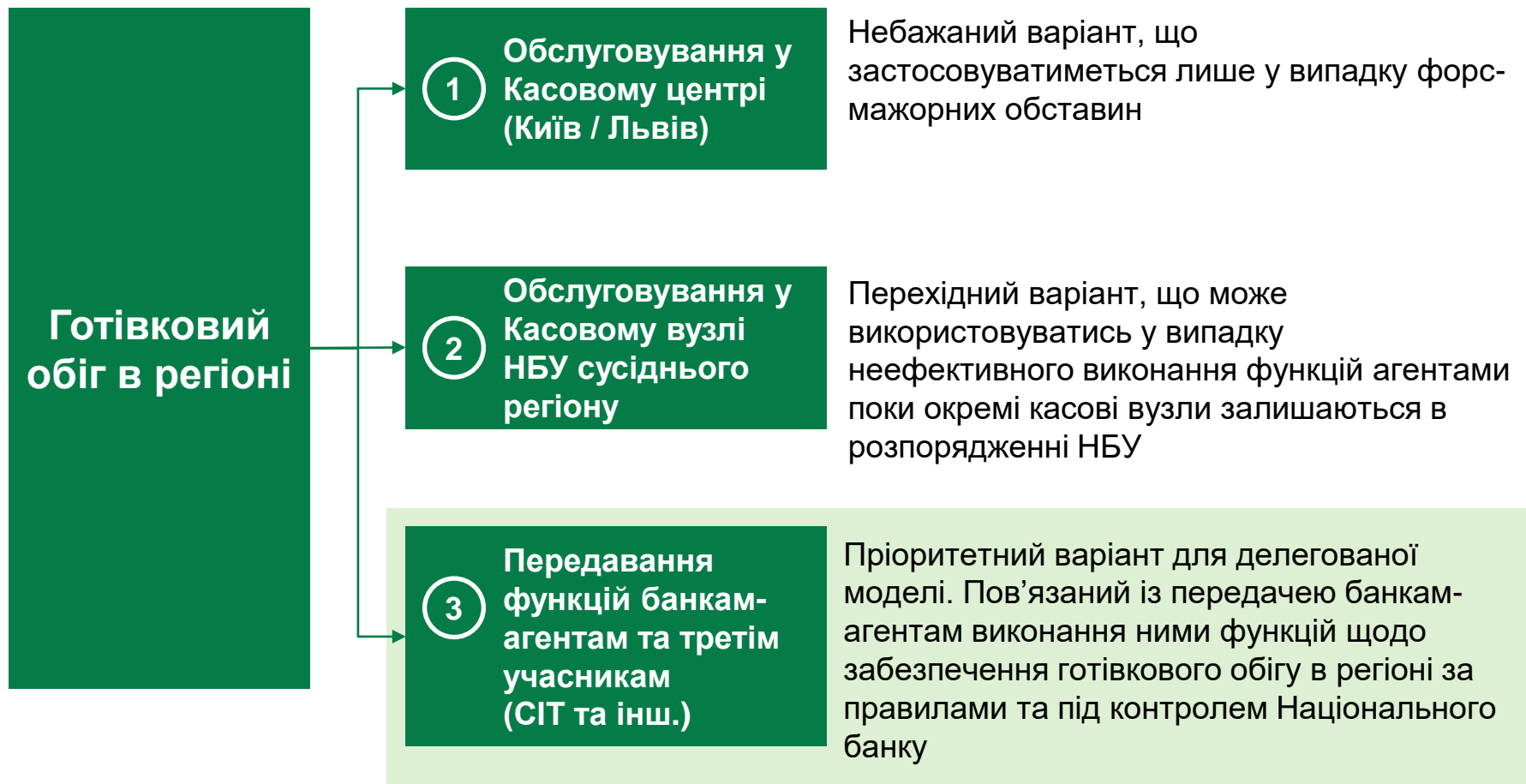
Термін спорудження: **5 років**

Очікувана вартість: до **600** млн. грн.
за один касовий центр

Забезпечення готівкового обігу в регіонах здійснюватиметься інфраструктурою банків-агентів або третіх учасників (СІТ-компаній і т.п.)

! Така кількість касових центрів є мінімально необхідною у моделюванні цільової інфраструктури для забезпечення готівкового обігу

Забезпечення готівкового обігу в регіоні здійснюватиметься за одним із трьох варіантів, втім прямуватиме до аутсорсингу

Передавання функцій забезпечення готівкового обігу у пілотних регіонах попередньо опрацьовується та буде запущено до кінця 2016 року

При врегулюванні передачі функцій слід опрацювати чотири принципових блоки питань

НОРМАТИВНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ

Внесення змін до законодавства та підзаконних актів Національного банку з метою можливості передання функцій щодо забезпечення готівкового обігу у регіоні банкам-агентам та третім учасникам, в т.ч. оброблення готівки на автоматизованих системах **у відповідності до директив ЄЦБ**

ПЛАН ДІЙ

Розробка детального плану поетапного передавання відділів грошового обігу у регіонах до банкам-агентам

ПОГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ

- Опрацювання потреби в приведенні у відповідність інфраструктури.
- Вивчення можливості інтеграції облікових систем (АРМ, що забезпечують ГО)
- Встановлення правил контролю за зберіганням, обробленням та переміщенням готівки (порядку та об'ємів звітування, проведення інспекційних перевірок на предмет **автентичності, придатності та повторного впровадження** в обіг банкнот)

ТАРИФНА ПОЛІТИКА

Проведення зваженої тарифної політики з метою стимулювання переходу на делеговану модель

! Для здійснення аналізу та вироблення відповідних рішень слід створити спільну робочу групу із представників Національного банку та банків-агентів

Ризики зниження контролю центрального банку

Central Bank involvement on the Cash Cycle and 3rd Parties Role

	Total Responsibility					Total Outsourcing				
Costs	High									Low
Supervision	Low									High
Regulation	Low									High
Risk Mitigation Requirements	Low									High

Окремі вимоги для зменшення ризиків:

- зміни в регулюванні
- зміни законодавства, штрафи
- прямий і непрямий нагляд
- ІТ підтримка
- опитування громадської думки
- контракти , страхування , гарантії
- оцінка ризику
- створення інфраструктури готівкового ринку (банки, треті учасники)

! Зменшення рівня ризиків залежатиме від реалізації заходів з метою їх пом'якшення, зокрема банками та третіми учасниками

Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)